

Avantius

Oratio

Venetus 1504

BIBLIOTECA
PATETTA

Op.

Cinq.

242

UNIVERSITÀ DI TORINO

CNCE003490

1504

0089

Avantius

MARCO Cornelio. S. M. in porticu Cardinali: Verone
Episcopatum Ineunti. Hieronymus
Auantius gratulatur.

E tibi Inclyte christiani cardinis custos: am-
plissimis magistratibus: Cateris religioe sa-
pietia nobilitate insignibus uiris mirre uidea-
tur: q; ego q; tot annos disciplinis ab eloque-
tia propemodum abhorrentibus incubui: nunc in tanto prestatu
tuum hominum confessu solus ad hoc orandi munus surrexe-
rim: ipsam rem auribus benefauentibus exponam. Cum Hierony-
mus Maffeus uir mirifice colendus: ceterique uerendi cleri
Presides quorum suffragiis in octouirali collegio rursus adsci-
tus sum: me potissimum destinarent: qui ueteribus & laudatis eo-
rum decretis more gerens: te sacratissimum principem exoptatum
populi huius pastorem (episcopum quem uocant) salutare religiosissi-
me uenerarer: & uerbis meis beneuolentissimam deuotissi-
mamque singulorum in te mentem significatibus: lucidissimo
tuo aduentui enixe gratularer: obsequium fide obedientiam
profiterer. Officio potius quam dicendi studio hanc grauissimam
provinciam quam dudum deprecatus sum: iam audetior adsumo.
Quoniam clementissime presul apud te & de te acturus sum: quod (ut
spero) ex tua in omnes orantes facilitate & peculiari erga Verone-
nenses pietate: benigna illa (qua quaque soles) tui uultus se-
renitate qualicumque orationem comiter excipies: non exultum
dicendi artificium: sed propensissimam & singularem meam in te
uenerationem pieque aduersus hos uenerandos patres obser-
uantiam approbaturus: sanctissimo quorum desiderio satis fue-

A

rit: si delibatis præconiis tuis & priusq̃ tibi nos nostraq̃ cō
mendauerim: incredibile uoluptatē latitiā incomparabile
inexplebile gaudiū testatus fuero q̃ ex hoc auspiciatissimo
episcopatu uniuersa quidē patria ueronensis sed religiosiss
simi imprimis hī christi milites concaperint.

Hanc itaq̃ laudū tuarū materiā nostris uiribus non aquā
percursum omittā natale solū liberrimas uenetias alterā
Hierosolymā expetēdarū rerū thesaurū heroum altricē
Ducū urbē diuorum sedem nobiliū populorum uictricē
Adriatici maris dominā: ciuitatum principem gentium re
ginam terrarū deam unā totius orbis patriā: Vnicūq̃ chri
stianæ rei publicę præsidium & columen.

Nec pro dignitate celebrabimus corneliā progeniem su
per oēs europæ familias ut asserit Sextus pom. festus. An
tiquissimā nobilissimā & rebus per oēs ætates splēdide ge
stis florentissimā. Ex qua pæne infinitos enim ptereō. Cla
rus semper erit ille (ut scribit Cicero) Cuius cōscilio atq̃ uir
tute Annibal eatenus bello inuictus italia decedere atq̃ in
africā redire coactus est. Huius memoriā quū post epulū
de maiorū more celebraret Q. Max. grās egit diis imorta
libus: q̃ tantus uir i rep. ro. potissimū decus nactus fuisset.
necessē enim fuisse abesse imperiū terrarū: ubi ille fuisset.
Ornatur alter eximia laude gētilis tuus q̃ duas urbes Ro.
imperio infestissimas Carthaginē atq̃ Numantiā deleuit.
L. Corneli⁹ Nasica ab æuo cōdito uiroꝝ optim⁹ ē iudic⁹.
Cæterum nō meæ tenuitatis est p̃cipiti & ieiuna orōne in
signiū uiroꝝ oīum uel nomē tñ recensere: quorū inclytis
facinoribus: singulis supioribus sæculis Corneliā gloriā

seruata aucta exaggerataque fuisse constat. Verum referat gra-
 uissimus Senatus Venetus: quoties eius impio terra marique
 variis casibus iactato consiliis rebus laboribus & felicibus
 armis suppetias tulerit corneliae gentis uiri: quorum uirtutes ac
 proconia sublimi eloquentissimi. M. An. Sabellici ingenium &
 dexteram identidem fatigarunt Non antiquorum etiam recentium ue-
 tuorum egregie acta in medium adducam. Cum Georgius tui geni-
 toris auus olim perfectus noster omnium laudem supergressus:
 generosa natalium dignitate rettulerit: exornauerit: auxerit
 que. Hic ut amantissimae patriae usque opitularetur: reliquis magi-
 stratibus honorificentissimis fugi non tam uoluit quam dignus ui-
 deri. quod secundo patauum praetor: quum illi in grauissimo bello contra
 philipum ducem assumpto ipsi summam decreuisset senatus uenetus
 florentinorum calamitatem miseratus: Leonidam spartanum
 Codrum thebanum & Attilium romanum imitatus: cathenas tor-
 menta teterrimumque ac diuturnum carcerem quam patriae detrimen-
 tum potius duxit. Adeo illi creditaque res fortior fuit silentii cu-
 ra quam uitae. Sed quum sit nephas in publica latitia rebus tristiori-
 bus immorari: ad huius filium quocumque transeamus. M. cor-
 nelium auum tuum (uon faustum tibi nomen inditum pro praestantissime)
 tot tantisque uirtutibus illustre: ut ab illo precellentium hominum exem-
 pla sumantur. Huius matrem: huius uxorem recenseant alii a summis
 orientis principibus & imperatoribus genum trahentes. Et ut cate-
 ras eius uiri uirtutes praetermittam: quom singulari pru-
 dentia Cypri regna sibi commendata diu feliciterque admini-
 strasset: tanta per uniuersum orbem claritate: existimatione ac felici-
 tate emicuit: ut eius filia: uenetum princeps. Alteram constantino-
 politani patriarchae filia: tertia illustrium famiarum specimen. iclyt

cypri & hierosolymorū rex cōiuges exoptarit duxerintq.
 Horum noīa obiter & cursim attingo. quum excellētissi-
 mas aui abauiq; uirtutes oēs nō adæquarit mō sed ēt supe-
 rauerit Georgius pater eqtū splendor uiroꝝ princeps. Cu-
 ius maiestatem egena & ad te festinās oꝝ reformidaret:
 nisi tua in parentē pietas paternis potiusq; ppriis laudib⁹
 idulgeret. Si tuis nostrisq; optatis obsequi uoluerō: qñ uel
 ex sumis rerū fastigiis dicēdi exitū inueniā? Is est enī Ge-
 orgius bonæ fortunæ (quā aristoteles deum uocat) unicus
 alūnus. Quē supra longā insignēq; generis seriē amplissi-
 mas opes & sumā auctoritatē illustrissimū reddūt inata ei⁹
 in hoies calamitosos pietas in pbos hūanitas i doctos mu-
 nificētia & gētilitia hospitalitas in religiosos reuerentia in
 maxis reb⁹ obeūdis mira diligētia insignis magnanimitas
 singularis prudētia & explorata æqtas: a cui⁹ semita ne di-
 gito qdē trasuerso eum inuidia non metus nō amicorū gra-
 tia nō lubrica honoris aura minimū unq; detorserūt aut la-
 befactarunt: quin sine iustitia regē ex diuī Augustini sentē-
 tia tyrāni loco habuit. O uerā legitimāq; corneliā prolem.
 Profecto p̄sulū Nobilissime: si quis genus tuum ignorās
 Georgii parentis heroicas uirtutes & optime gesta audie-
 rit: quem eidem conferat prater cornelios proceres habe-
 bit neminem. Quæ sane non penuria rerum sed pōdere
 seponenda duxi. Si prius tamen diuinus Georgii erga pa-
 triam amor & spectatissima fides uel hoc uno accesserit ar-
 gumento. Quando ipse auorum fortitudinem effingens
 nulli fortunarum iacturæ nullis unq; periculis pepercerit.
 dum assidui dulcissimiq; labores in uenetī nominis salutē

libertatē ppagationē: & gloriā cederent. q̄s igit̄ hūc p̄riā
uidicē ac parētē nō merito nūcuparīt: Cum nihil ēque sibi
unq̄ fuerit i uotis: q̄ eā bñficiis ornare illustrare ac eiusdē li
mites p̄ferre. Q ū p̄terea Georgiſato potētior: quo ipiū
terrā dari dicūt: p̄riā seruire maluerit: q̄ regere Cyp̄rū in
sulā deliciā aulā: quondā nouē regnōz: sedē: ueteribus di
uitiis & agroꝝ f̄acunditate usq; adeo opulentā: ut cyp̄riæ
opes a. M. Catone inuectæ latius romanū ærariū q̄ ullus
triumphus locupletarīt. Nec itē hac luce latissima Bri
xiæ: Veronæ: ac recentissimū patauū mærorē reuocabo: ex
eius Indidē incōmodo discessu. Num Georgiū (Dū Vero
næ p̄fectus Mediolanū adiit legatus) mirā facundiā insu
bres: inauditā liberalitatē Rotomagēsis Cardinalis: oppor
tunā sapientiā obstupuerūt collaudarūtq; Venet̄ patres.
Cuius grā: dexteritate: prudentiā Castū cū gallis Veneto
rū fædus tutiori amicitie uinculo perspicimus obstrictum.
Num p̄sentissimū huius ingeniū abstinentiā: integritatem
clamentiā: & genuinā in nos beniuolentiā agnouistis Ci
ues ornatissimi: Aurea cuius p̄fectura (ita bene uiuam) ut
uenerabili quodā pudore: hoc est non aspero impio: nō le
gū minis: sed Georgiū reuerētia: sed blādissimo Georgiū ex
emplo: flagitiis & criminibus abstinuit uel liberior iuuen
tus. Hoc p̄fecto bellis tota europa efferuētibus: fame & ce
dibus passim crassantibus mirā rei frumentariæ affluentī
am & uilitatē oī congiariorū pdigalitate potiorē experti su
mus. Ciuūq; alias infensissimorū mutuas societates. Sena
tū & populū Veronensem tutū: latum: florentem. Leges
deniq; nostras & patrios mores obseruatissimos cōspexi

mus. Functus autem magistratu (quo utinā nobis perpetuo frui licuisset) eo nos amore & charitate amplexus est: ut apud amplissimum senatum Venetum omni consilio: studio & patrocínio rei pu. nostræ commodis atq; honoribus suffragari non desistat.

Iā Diue plul: Patris ac Matris tuæ oib⁹ (quæ in rarissimā faminam cadunt) uirtutibus ornatissimē pconia a cunctis ubiq; semper: sed nō satis celebrata (ut reliquā) tēpus angustū suadet: nostraq; numinis tui obseruantia hortat. & quis te sacratissimū principem: non cuiuspiā cōmendatione laudandū: sed ueneratione colendū censeamus: tuorū tñfortunam & gloriam. tuamq; naturā & mores dū recordamur: dū nostræ felicitati uberitū gratulamur. Quid. n. a sūmo rex parente ultra precari potuissēmus: aut nobilius ad gloriā aut certius ad salutē: q̃ te summū huius loci pontificem nancisci: qui a teneris (ut græci aiunt) unguiculis ad litterarū & religionis cultū aspirare uisus es. Annisq; pubescentibus morū præceptorē probissimū & eloquentiæ Doctorē eruditissimū adept⁹ es: qui Corneliorū uirtutes tibi proponens: uel unū parentē heroicæ institutionis exemplar ostentans: te ad studiū laudis currentē sic adhortatus est. ut huius auspicio & uenerabilis & disertissimus euaseris. Tantaq; mox scientiarū cupiditate exarsisti: ut tu expetītū etatis florē tangens: fortunæ ubertate spectabilis: opib⁹ scilicet ac deliciis affluens. non maiorū stemmatibus. non auita dignitate. non paterna foelicitate contētus. Domum luxu regalī splendidam. & omne genus uoluptatum atq; concessarum. aureis uirtutibus & ingenuis artibus post-

19
habens: patauium alteras athenas accefferis. Vbi non diu
moratus. sub eminentissimo & hoc tēporis celeberrimo
professore scientias omnes remotiores iam affecutus. om
nium in te ora oculos atq; animos conciliaueris. Hoc ma
nifestum ingenii tui lumen & facunditatem gratiorem esse
cit diuina oris dignitas. blanda frontis grauitas. oculorum
lenitas. uultus rubore uerecundus. Candore latus. splendo
re amabilis: uniuersaq; corporis formositas. quam ex socra
tis p̄cepto cunctis animi bonis expolire uoluisti. Hunc do
mus corneliae splendorem. hanc animi ingenuitatem. hoc
certissimum & morum & doctrinae experimentum intel
lexit. perspexit. amauitq; summus romanus pōtifex. Qui
incolumi p̄sulum omnium gratia te in supremum antistitū
ordinem assumpsit. eam unam sacrosanctam dignitatem
aque dignam arbitratus. quam talis tantisq; dotibus adole
scens clarissimus adornaret. statimq; festinatis te honori
bus & summis nominibus amplificans. tibi cum carariensi
pōtificatu. diu etiam zenonis Antistitis nostri uicem iusq;
omne decreuit. Vnde cum diu tuam comitatem hylarem
grauitatem. p̄cocem prudentiam. & summam in omni
bus dictis factisq; moderationem experta sit ciuitas nostra.
Tum maxime admirati sumus. tuum erga litteratos studi
um & liberalitatem. disciplinarumq; omnium eruditionē.
Siquidem cum dialecticorum methodis. philosophorum
dogmatibus & exactissimis religionis nostrae mysteriis
emineas. non diutius tamen a studiis politionibus feriaris.
Quin scientiam tibi referuans. phylosophātium iuxta ora
torumq; ac poetarū (quibus semper scatent aedes tuae)

20
Ingenia exploras. natiuaq; sermonis suauitate eos quaestio-
nibus obortus in disputationis arenam. quasi aliud agens in
sinuas. quo quidem otio nullum est principis negociū fru-
tuosius. & ut docet Alexāder aphrodisia. qui Hierony-
mi donati beneficio de grācia in italiam migravit. nullum
sumptum magis precium uidemus. Dum enim nos per-
spicacem Democriti philosophiā imitantes. rerum cau-
sas uersatili (q; canit Homerus) Mortalium lingua in ue-
ritatis penetralibus reconditas. crebris indagatiōibus per-
scrutamur. huiusmodi intelligendi perfectionem (quam
solis tamen diis deorūq; filiis concedit plato. feliciter adipi-
scimur. Et ut Zeno Citteus Antigono regi respōdit. Inge-
nua Indoles. Cui accedit & p̄ceptoris sollertia & exercita-
tio. ad p̄fectā qdē uirtutis puenit frugē. Hic apd te Sapiētis-
sime p̄sul nō solonē nō sceuolā. nō p̄orios colles. nō garge-
ticos hortos. non Stoicorum Porticus. nō Socratis aulam.
nō Platōis achademia. nō Aristotelis licyū q̄spiā desidera-
rit. Hinc sacer poetarū chorus te macennatē concinēs. te
unicū studioꝝ studiosorūq; p̄sidiū & q̄si musax æsculapi-
um agnoscēs. Illud sacrū tui pectus & diuinā mentē imor-
talitati cōsecrare cōtendit. Quibus rebꝫ & si uiuētū oīum
expectationē lōge supaueris. maiora tū & potiora. quā tuo
uirtutum omnium concentu merito efflagitantur speran-
tur & expectantur. antiquorum memoriam obliterabūt.
teq; omni posteritati cōciliabunt. Et cum prae ceteris imo
soli nos Christiani deum sincere colamus. tuam pro re
Christiana p̄ene dixerim diuinam Curam. & prouiz-
dentiam admiratur. & in dies praeicat Ciuitas Romana.

21
5
quando uix romā profectus amaueris colueris & q̄dignis-
simum nūcupaueris cardinalē. S. Petri ad uīcula. Cui de-
us deiq; filius orbis uīcula hoc est suas in terris uices tu
to crederet. Vnde quom tu adueniens beneuolentibus di-
uinam delictorum ueniā adportaueris: in bonam spem ad-
ducimur tua cū Indlyto Pōtifice mutua beneuolētiā uin-
cula nihil p nobis non exoratura. O ciuitatē hanc salicem:
quē tātis iter sit bonis: qbus quot quantis gaudiis exultabi-
mus. Nec ista profamur indulgētissime pōtifex tibi blādīe-
tes. sed iudicio nro applaudentes: quod uel hinc pōt lique-
re: quū Ioannis Michael præsulis nostri cōsortis tui uiri p
bitate ingenio & auctoritate insignis obitū equis tulerim⁹.
Qm exoptatū te successorē exorata numina cōdonarunt.
Iccirco nō sine dei numine arbitror euenisse: ut quē eodem
die cōtra uet⁹ institutū nostrū in rogatorū comitiis. sancitū
hora undecima ueronēsīū duodecimā uenetorū senatus dele-
gerūt. Nos christo addicti prima eiusdē beatæ lucis hora
Te uel diūtius (ut par ē) romæ cōmoraturū sumū hui⁹ ur-
bis antistitē expetiuerimus. Cui igitur mir⁹: Si ab uniuersa
ciuitate tuus est aduētus longe expectatus. Si hylari om-
niū assensu. Si honoratissimo totius patriæ occurſu. Si ma-
gnificētissimo urbis suburbiorūq; apparatu. Si publico po-
puloꝝ applausu fueris exceptus. Alacritate cūcta exultāt.
tibi sibiq; gratulant⁹ oēs. Tibi mania arridere. Tibi parie-
tes oēs uidēt⁹ assurgere. Sed imprimis antiq̄ssimū diuq;
nutās templū hoc (si quis inanimatis est sensus) numinis
tui p̄sentia gestire ac sentire uidetur. Matthiæq; V gonio iu-
ris cæsarei pōtificiūq; scientia eminētissimo nostræq; urbis

22
cōmodorū atq; dignitatis appetentissimo & te bene adiu-
uante Pamaugustesi Epō quasi hoc prouidentī grās habet.
Quod pia eius cura p̄cūbere inca perit. ut eodē benecurā-
te sed te p̄sīde luculentissimisq; sumptib⁹ tuis ab īteritu uin-
dicetur & nitidius resurgat. Iā iam hui⁹ olim augustissimi
tēpli pacifici antistitis opera & impēsa extructi delubra &
arā situ deteriso priscā faciē uisendāq; spēm resumentes
sub maiestatis tuæ titulis instaurantur uigēt religiosissime
uenerātur. Iure igitur Ecclesia ueronēsis aeterno regi Deo
laudes & grās decantans: non impetratū modo sed celitus
oblatū uel potius te natū sibi gloriatur ep̄m: hoc est regē
spiritalē prudentia seniorē Petri successorē solidā aposto-
licæ sedis colūnam. Legitīmū æcclesiæ sponsum fidissimū
christi legatū intīmū diuinitatis exploratorē secretarium
& interpretē. Qui dum reb⁹ nr̄is supintēdas: pastoralī sce-
ptro ip̄obos dīi pūgas. p̄bos attrahas & uī candidissima
colūba pacē afferas. O nos inquā supra mortales oēs bea-
tissimos. Quib⁹ syderū benignitate illuxit huiusce tui ep̄i
scopatus dies alma fausta & salutaris: qua nos aurea sæcu-
la intueri: sapientiæ sacrariū recludere: pacis sinū ingredi
quietis portū tenere: arā salutis tangere: fælicitatis templū
amplexari: & diuæ Marię porticū incolere uīdemur. Vnde
Immortalē omnīū impatorem Deū supplices p̄camur: ut
tu aliquando magni Petri clauēs adeptus: inoffensa ualitu-
dine ornatissimorū fratrū per oēs gradus genitorē Princē
emulātium dulces natorum natos lētus uideas. Corneliam
gloriam efferentes: ac Veronensium erga corneliā gen-
tem uenerationis studiosissimos.

23
6
Age igitur præsul eminentissime:quem ut apud nos christi personā sustineas sanctū huius urbis pastorem: sanctissimus nostrū oīum pater (Cui ex re Iulius a magno demissum ē nomen Iulo) nostris annuens uotis cōsecrauit. Nos inquā fidiſsimos apostolicę religionis custodes: & unicę ueritatis assertores sub uerendo amplissima auctoritatis tuę galero sub tutissima saluberrimaq; colendę tuę porticus umbra in clientellam fuscipito. Quos profecto concordibus animis compositos tuoq; numini ultro addictissimos & obsequentissimos inuenies. Maximī enim pontificis dicto audientes: quī tibi dudum obtemperare gestientes: omne studium nostrum: omnes uires pollicemur: nosq; ipsos pro tuę dignitatis incolumitate deuouemus. Quare cū prater te (ut agnouisti) sūmum urbis præsulem optauerimus neminem. Immo quū te uotis inter aras conceptis: & omnib⁹ suffragiis Episcopum prior delegerit Ecclesia ueronensis. Tibi eandem letissimi credimus. Tuo patrocinio omnes opes nostras: omnes fortunas committimus. Tuę sapientię fidei potestati & clementię supplices nostrā exstimationem: spem & salutem iterū atq; iterum Commendamus.

Acta quarto nouembris. M. CCCCIIII.

Impresum Venetiis. per Ioannem Tacuinū Cornelie domus
mancipiolū.

ANT 16046

14

15

16

